

భారతదేశ-అమెరికా అణుశక్తి సహకారం (INDIA-U.S. NUCLEAR COOPERATION)

- **TRUST Initiative (ట్రస్ట్ ఇనిషియేటివ్):** భారతదేశ ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ, అమెరికా అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్ మధ్య 13 ఫిబ్రవరి 2025న జరిగిన సమావేశంలో దీనిని ప్రారంభించారు.
 - **లక్ష్యం:** విశ్వసనీయ సాంకేతిక భాగస్వామ్యాలు, సరఫరా గొలుసుల (Supply Chains) బలోపేతం, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), సెమీకండక్టర్లు, బయోటెక్నాలజీ, క్వాంటం, స్పేస్ టెక్నాలజీస్ మరియు క్లిష్టమైన ఖనిజాల (Critical Minerals) రంగాలలో ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం.
- **CNEWG:** ఇండో-యుఎస్ సివిల్ న్యూక్లియర్ ఎనర్జీ పార్టనర్ షిప్ (CNEWG) కింద ఇరు దేశాల మధ్య పౌర అణుశక్తి సహకారం కొనసాగుతోంది.
- **కోవాడ ప్రాజెక్ట్ (Kovvada Project):** ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కోవాడ వద్ద ప్రతిపాదిత వెస్టింగ్ హౌస్ AP1000 (Westinghouse AP1000) అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్ట్ పురోగతిపై చర్చలు జరిగాయి.

భారత అణుశక్తి రంగానికి సంబంధించిన లక్ష్యాలు & సంస్కరణలు

- **వికసిత్ భారత్ 2047 లక్ష్యం:** భారతదేశం తన ప్రస్తుత అణు విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని 8.8 GW (గీగావాట్లు) నుండి 2047 నాటికి 100 GW కి పెంచాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **SHANTI యాక్ట్, 2025 (శాంతి చట్టం):** అణుశక్తి రంగంలో ప్రైవేట్ రంగం మరియు విదేశీ పెట్టుబడుల (Foreign Participation) భాగస్వామ్యాన్ని సులభతరం చేయడానికి భారతదేశం ఇటీవల ఈ చట్టాన్ని ఆమోదించింది.
- **SMRs (స్మాల్ మోడ్యులర్ రియాక్టర్లు):** చిన్న మోడ్యులర్ రియాక్టర్ల అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం దాదాపు ₹20,000 కోట్లను కేటాయించింది.

ఇతర కీలక సైన్స్ & టెక్నాలజీ ప్రాజెక్టులు

- **LIGO-India ప్రాజెక్ట్ (లిగో-ఇండియా):** ఇది భారత అణుశక్తి విభాగం (DAE), సైన్స్ & టెక్నాలజీ విభాగం (DST) మరియు అమెరికాకు చెందిన లిగో లాబొరేటరీ, నేషనల్ సైన్స్ ఫౌండేషన్ సంయుక్తంగా చేపడుతున్న ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్ట్.
 - **బడ్జెట్ కేటాయింపు:** ₹2,600 కోట్లు.
- **ఫెర్మిల్యాబ్ (Fermilab) భాగస్వామ్యం:** హై-ఇంటెన్సిటీ సూపర్ కండక్టింగ్ ప్రోటాన్ యాక్సిలరేటర్ (High-intensity superconducting proton accelerator) సాంకేతికత కోసం భారత్, అమెరికాలోని ఫెర్మిల్యాబ్ తో సహకరిస్తోంది.

పరీక్షలకు ఉపయోగపడే క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

అంశం	కీలక వివరాలు (Exam Pointer)
కేంద్ర మంత్రి	డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ (సైన్స్ & టెక్నాలజీ, అణుశక్తి, అంతరిక్ష శాఖల సహాయ మంత్రి - స్వతంత్ర బాధ్యత)

అంశం	కీలక వివరాలు (Exam Pointer)
ట్రస్ట్ ఇనిషియేటివ్ (TRUST)	13 ఫిబ్రవరి 2025న భారత్-అమెరికా మధ్య కుదిరిన సాంకేతిక ఒప్పందం
అణు విద్యుత్ లక్ష్యం	2047 నాటికి 100 GW కి చేర్చడం (ప్రస్తుతం 8.8 GW)
SHANTI Act, 2025	అణుశక్తి రంగంలో ప్రైవేట్, విదేశీ పెట్టుబడుల అనుమతి కోసం తెచ్చిన చట్టం
SMR బడ్జెట్	₹20,000 కోట్లు
LIGO-India బడ్జెట్	₹2,600 కోట్లు
AP1000 అణు ప్రాజెక్ట్	కోవాడ (ఆంధ్రప్రదేశ్)

SHE-MARTS జాతీయ సదస్సు (NATIONAL CONSULTATION)

- నిర్వహించిన వారు: కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MoS) పరిధిలోని **డీన్ దయాల్ అంత్యేదయ యోజన-నేషనల్ రూరల్ లైవ్లిహుడ్స్ మిషన్ (DAY-NRLM)**.
- సహకారం: ఒడిశా లైవ్లిహుడ్స్ మిషన్ (OLM), మిషన్ శక్తి శాఖ (ఒడిశా ప్రభుత్వం).
- జాతీయ సహాయ సంస్థ (NSO): 'PRADAN' అనే సంస్థ ఈ సదస్సుకు ఫెసిలిటేటర్ గా వ్యవహరించింది.
- వేదిక & తేదీలు: 14-15 మే 2026, భువనేశ్వర్ (ఒడిశా).
- నేపథ్యం: కేంద్ర బడ్జెట్ - 2026 ప్రకటనల అమలులో భాగంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు.

SHE-MARTS ఇనిషియేటివ్ - ముఖ్య లక్షణాలు & ఆశయాలు

- పూర్తి పేరు: Self Help Entrepreneurs-Marketing Avenues for Rural Transformation (SHE-MARTs).
- ముఖ్య ఉద్దేశం: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మహిళల నేతృత్వంలోని ఎంటర్ప్రైజెస్ (ఉద్యోగితా వ్యవస్థలు) మరియు మార్కెట్ వ్యవస్థలను బలోపేతం చేయడం.
- నిర్వహణ నమూనా: ఇవి కేవలం సబ్సిడీ ఆధారిత రిఫైల్ దుకాణాలుగా కాకుండా, మహిళల సమూహాల (Women's Collectives) నేతృత్వంలో నడిచే **వికేంద్రీకృత, వృత్తిపరంగా**

నిర్వహించబడే, కమ్యూనిటీ యాజమాన్య రిలైల్ మరియు అగ్రికేషన్ వ్యవస్థలుగా అభివృద్ధి చెందాలి.

- **లక్ష్యం:** మహిళా ప్రొడ్యూసర్ కలెక్టివ్స్ కు ఆదాయ వనరులు, బ్రాండింగ్, మరియు మార్కెట్ యాక్సెస్ ను పెంపొందించడం.

అనుబంధ పథకాలు & ఇతర కీలక అంశాలు

- **లక్షపతి దీదీ (Lakhpati Didi) టార్గెట్:** 2029 నాటికి దేశంలో అదనంగా 3 కోట్ల మంది లభ్యపతి దీదీలను (వార్షిక ఆదాయం ₹1 లక్ష లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉన్న స్వయం సహాయక బృందాల మహిళలు) తయారు చేయాలని కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **VB-GRAM-G తో అనుసంధానం:** SHE-MARTs పథకాన్ని VB-GRAM-G (వైబ్రంట్ విలేజెస్ గ్రామ్ - గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల కార్యక్రమం) తో అనుసంధానించనున్నారు. దీని ద్వారా మహిళా కేంద్రిత మౌలిక సదుపాయాలు, మార్కెట్ మద్దతు లభిస్తుంది.

పరీక్షలకు ఉపయోగపడే క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

అంశం / పారామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ	కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Rural Development)
ప్రధాన మిషన్	DAY-NRLM (దీన్ దయాల్ అంత్యోదయ యోజన-జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్)
SHE-MART అభివియోషన్	Self Help Entrepreneurs-Marketing Avenues for Rural Transformation
సదస్సు వేదిక	భువనేశ్వర్, ఒడిశా (మే 2026)
లభ్యపతి దీదీ లక్ష్యం	2029 నాటికి 3 కోట్ల మంది అదనపు మహిళలను లభ్యపతి దీదీలుగా మార్చడం
సహాయక సంస్థ (NSO)	PRADAN (Professional Assistance for Development Action)

అంశం / పాఠామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
అనుసంధాన పథకం	VB-GRAM-G

జన్ సువిధ కేంద్రం ప్రారంభం & నేపథ్యం (INAUGURATION & BACKGROUND)

- **ప్రారంభించిన వారు:** కేంద్ర హోం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి **శ్రీ అమిత్ షా**.
- **కేంద్రం పేరు:** షాహీద్ వీర్ గుండాధుర్ సేవా డేరా జన్ సువిధ కేంద్రం (Shaheed Veer Gundadhur Seva Dera Jan Suvidha Kendra).
- **వేదిక:** నేతనార్ (Netanar) గ్రామం, బస్తర్ జిల్లా, ఛత్తీస్‌గఢ్.
- **చారిత్రక ప్రాధాన్యత:**
 - నేతనార్ గ్రామం గిరిజన అమరవీరుడు **వీర్ గుండాధుర్** జన్మస్థలం.
 - వీర్ గుండాధుర్ **1910లో** జరిగిన '**భూమ్కాల్ తిరుగుబాటు**' (Bhumkal Rebellion) ద్వారా బ్రిటిష్ పాలనకు వ్యతిరేకంగా బస్తర్ గిరిజనులను నడిపించారు.
 - 2013 నుండి భద్రతా క్యాంప్‌గా ఉన్న ఈ ప్రాంతాన్ని ఇప్పుడు 'సేవా క్యాంప్' (జన్ సువిధ కేంద్రం) గా మార్చారు.

అభివృద్ధి పథకాలు & వ్యూహాత్మక లక్ష్యాలు (DEVELOPMENT SCHEMES & TARGETS)

- **నియాద్ నెల్లనార్ పథకం (Niyad Nellanar Scheme):** ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వం ఈ పథకం కింద నక్సలిజం ప్రభావిత గ్రామాలలో ప్రాథమిక పాఠశాలలు, చౌక ధరల రేషన్ షాపులు, క్లస్టర్ PSC మరియు కామన్ సర్వీస్ సెంటర్లను (CSC) ఏర్పాటు చేస్తోంది.
- **క్యాంపెల మార్పిడి లక్ష్యం:** బస్తర్ ప్రాంతంలో ఉన్న దాదాపు 200 భద్రతా క్యాంపెలలో **70 క్యాంపెలను** రాబోయే 1.5 సంవత్సరాలలో ఇలాంటి 'సేవా కేంద్రాలు' (Seva Kendras) గా మార్చాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.
- **ఏకీకృత సేవలు:** ఈ కేంద్రాల ద్వారా కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు చెందిన **371 పథకాల** ప్రయోజనాలను ఒకే చోట (CSC ద్వారా) అందిస్తారు. ఇందులో బ్యాంకింగ్, రేషన్, మరియు ఆరోగ్య సేవలు ఉంటాయి.
- **టైమ్‌లైన్:** గత దశాబ్దాలుగా నక్సలిజం వల్ల జరిగిన నష్టాన్ని భర్తీ చేసి, వచ్చే **5 సంవత్సరాలలో** ఈ గ్రామాలను శక్తివంతమైన గిరిజన గ్రామాలుగా మార్చాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

సాంస్కృతిక మరియు క్రీడా కార్యక్రమాలు (CULTURAL & SPORTS INITIATIVES)

- **బస్తర్ ఒలింపిక్స్ (Bastar Olympics):** గిరిజన యువతలో క్రీడలను ప్రోత్సహించడానికి దీనిని ప్రారంభించారు.
- **బస్తర్ పండుమ్ (Bastar Pandum):** బస్తర్ ప్రాంత గిరిజన సాహిత్యం, భాష, సంగీతం, కళ, నృత్యం మరియు సాంప్రదాయ వంటకాలను ప్రపంచ వేదికపైకి తీసుకెళ్లడానికి ప్రారంభించిన ప్రత్యేక కార్యక్రమం.

పరీక్షలకు ఉపయోగపడే క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

అంశం / పారామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
జన్ సువిధ కేంద్రం వేదిక	నేతనార్ గ్రామం, బస్తర్ (ఛత్తీస్ గఢ్)
వీర్ గుండాధుర్	1910 భూమ్కాల్ తిరుగుబాటు (Bhumkal Rebellion) నాయకుడు
నియాద్ నెల్లానార్ పథకం	ఛత్తీస్ గఢ్ ప్రభుత్వం చేపట్టిన గిరిజన గ్రామ సమగ్ర అభివృద్ధి పథకం
సేవా కేంద్రాల లక్ష్యం	1.5 సంవత్సరాలలో 70 భద్రతా క్యాంప్లను సేవా కేంద్రాలుగా మార్చడం
మొత్తం సేవల సంఖ్య	కామన్ సర్వీస్ సెంటర్ (CSC) ద్వారా 371 కేంద్ర/రాష్ట్ర పథకాల అనుసంధానం
సాంస్కృతిక ఉత్సవం	బస్తర్ పండుమ్ (Bastar Pandum) - గిరిజన సంస్కృతి ప్రదర్శన
క్రీడా ఉత్సవం	బస్తర్ ఒలింపిక్స్ (Bastar Olympics)

నియామక వివరాలు (APPOINTMENT DETAILS)

- **కొత్త సీఈఓ (New CEO):** యూనిక్ ఐడెంటిఫికేషన్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (UIDAI) నూతన చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ గా **శ్రీ సౌరభ్ విజయ్** బాధ్యతలు స్వీకరించారు.
- **కేడర్ & బ్యాచ్:** ఈయన మహారాష్ట్ర కేడర్ కు చెందిన **1998 బ్యాచ్ IAS అధికారి**.
- **పూర్వపు పదవులు:** UIDAI లో చేరడానికి ముందు ఈయన మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక శాఖలో ప్రెన్సిపల్ సెక్రటరీ (వ్యయం) గా పనిచేశారు. అలాగే గతంలో వరల్డ్ బ్యాంక్ (వాషింగ్టన్ డి.సి.) లో భారత్, బంగ్లాదేశ్, భూటాన్, శ్రీలంక దేశాల ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ కు అడ్వైజరీగా కూడా సేవలందించారు.

పరీక్షల కోసం UIDAI గురించిన కీలక స్టాటిక్ సమాచారం (STATIC GK FOR EXAMS)

- **నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ:** ఇది కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ (MeitY) పరిధిలోకి వస్తుంది.
- **సంస్థ స్వభావం:** UIDAI అనేది ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థ (Statutory Authority). ఆధార్ చట్టం, 2016 (Aadhaar Act, 2016) నిబంధనల ప్రకారం దీనిని ఏర్పాటు చేశారు.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** భారతదేశంలోని నివాసితులందరికీ 12 అంకెల ప్రత్యేక గుర్తింపు సంఖ్యను (ఆధార్) జారీ చేయడం మరియు దాని డిజిటల్ గుర్తింపును నిర్వహించడం.

పరీక్షలకు ఉపయోగపడే క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

అంశం / పారామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
UIDAI నూతన సీఈఓ	శ్రీ సౌరభ్ విజయ్ (IAS)
కేడర్ / బ్యాచ్	మహారాష్ట్ర కేడర్, 1998 బ్యాచ్
నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ	మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇంటి (MeitY)
UIDAI వ్యవస్థాపక చట్టం	ఆధార్ చట్టం, 2016 (చట్టబద్ధమైన సంస్థ)
గత అంతర్జాతీయ పదవి	వరల్డ్ బ్యాంక్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ కు అడ్వైజరీ

మిషన్ "కాఫీస్ ఆఫ్ నాగాలాండ్" (MISSION "COFFEES OF NAGALAND")

- **ప్రారంభం:** కేంద్ర ఈశాన్య ప్రాంత అభివృద్ధి (MDoNER) మరియు కమ్యూనికేషన్ల శాఖ మంత్రి శ్రీ జ్యోతిరాదిత్య ఎమ్. సింధియా నాగాలాండ్ కోసం ఈ మిషన్ ను ప్రారంభించారు.
- **కేటాయింపులు (Outlay):** ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం ₹175 కోట్లు కేటాయించారు.
- **విధానం:** ఇది 'హోల్ ఆఫ్ గవర్నమెంట్' (Whole of Government) మరియు 'హోల్ ఆఫ్ ఇండియా' (Whole of India) విధానంతో రూపకల్పన చేయబడింది. అంటే ప్రభుత్వాలు, రైతులు, పారిశ్రామికవేత్తలు, బ్రాండింగ్ నిపుణులు మరియు ఎగుమతిదారులను ఒకే వేదికపైకి తీసుకురావడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశం.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** నాగాలాండ్ ను కేవలం ముడి కాఫీని ఉత్పత్తి చేసే ప్రాంతంగా కాకుండా, అంతర్జాతీయంగా గుర్తింపు పొందిన ప్రీమియం, సింగిల్-ఆరిజిన్ (Single-origin) స్పెషాలిటీ కాఫీ హబ్ గా మార్చడం.

క్లస్టర్-ఆధారిత నమూనా మరియు పైలట్ ప్రాజెక్టులు (CLUSTER-BASED APPROACH)

ఈ మిషన్ కింద రెండు రకాల కాఫీ రకాల కోసం ప్రత్యేక పైలట్ క్లస్టర్లను గుర్తించారు:

1. **అరబికా కాఫీ (Arabica Coffee):** కోహిమా జిల్లాలోని 'తుఫెమా' (Tuophema) గ్రామం.
2. **రోబస్టా కాఫీ (Robusta Coffee):** నియులాండ్ జిల్లాలోని 'ఘోటోవి' (Ghotovi) గ్రామం.

కీలక వ్యూహాత్మక అంశాలు (KEY STRATEGIC ELEMENTS FOR UPSC/STATE PSC)

- **వ్యవసాయ వైవిధ్యీకరణ (Agricultural Diversification):** నాగాలాండ్లో సాంప్రదాయకంగా సాగే 'పోడు వ్యవసాయం' (Shifting Cultivation/Jhum Cultivation) కి ప్రత్యామ్నాయంగా కాఫీ సాగును ప్రోత్సహించడం ద్వారా పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు స్థిరమైన ఆదాయాన్ని చేకూర్చడం.
- **గ్లోబల్ బ్రాండింగ్ & సర్టిఫికేషన్:** ఈ కాఫీ రకాలకు **ఆర్గానిక్ సర్టిఫికేషన్ (Organic Certification)**, **జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్ (GI Tagging)**, మరియు డిజిటల్ ట్రేసబిలిటీ (Digital Traceability) ని కల్పించడం ద్వారా అంతర్జాతీయ మార్కెట్లలో ప్రీమియం ధరలను పొందడం.
- **ఎక్స్పీరియన్షియల్ కాఫీ టూరిజం (Experiential Coffee Tourism):** "ఫార్మ్-టు-కప్" (Farm-to-cup) పద్ధతిలో కాఫీ తోటల సందర్శన, కాఫీ ఫార్మ్-స్టేలను ప్రోత్సహిస్తూ నాగాలాండ్ను ఒక ప్రత్యేక టూరిజం డెస్టినేషన్ గా మార్చడం.

పరీక్షలకు ఉపయోగపడే క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

అంశం / పారామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
మిషన్ పేరు	మిషన్ "కాఫీస్ ఆఫ్ నాగాలాండ్"
ప్రారంభించిన మంత్రిత్వ శాఖ	కేంద్ర ఈశాన్య ప్రాంత అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MDoNER)
మొత్తం బడ్జెట్ కేటాయింపు	₹175 కోట్లు
అరబికా కాఫీ పైలట్ క్లస్టర్	తుఫెమా గ్రామం (కోహిమా జిల్లా)
రోబస్టా కాఫీ పైలట్ క్లస్టర్	ఘోటోవి గ్రామం (నియులాండ్ జిల్లా)

అంశం / పాఠామీటర్	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
ప్రత్యామ్నాయంగా మారనున్న రంగం	పోడు వ్యవసాయం (Shifting Cultivation) కి ప్రత్యామ్నాయం
ప్రధాన వ్యాహాలు	ఆర్గానిక్ సర్టిఫికేషన్, జిబ ట్యాగింగ్, కాఫీ టూరిజం

రక్షణ మంత్రి పర్యటన - ముఖ్యాంశాలు (OVERVIEW OF THE VISIT)

- **పర్యటన వివరాలు:** కేంద్ర రక్షణ మంత్రి (Raksha Mantri) **శ్రీ రాజ్ నాథ్ సింగ్** రెండు ఆసియా దేశాలైన **వియత్నాం (మే 18-19, 2026)** మరియు **దక్షిణ కొరియా (మే 19-21, 2026)** లలో అధికారిక పర్యటనలు చేపట్టనున్నారు.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో శాంతి, స్థిరత్వాన్ని పెంపొందించడం, వ్యూహాత్మక సైనిక సహకారం, రక్షణ పారిశ్రామిక భాగస్వామ్యం మరియు సముద్రతీర (Maritime) సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడం.

1. భారత్ - వియత్నాం ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు (INDIA-VIETNAM RELATIONS)

- **భాగస్వామ్య హోదా:** ఈ పర్యటన ఇరు దేశాల మధ్య 'సమగ్ర వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం' (Comprehensive Strategic Partnership) ఏర్పడి 10 సంవత్సరాలు పూర్తయిన సందర్భాన్ని సూచిస్తుంది. మే 2026 ప్రారంభంలో వియత్నాం అధ్యక్షుడు భారతదేశాన్ని సందర్శించినప్పుడు ఈ బంధాన్ని 'ఎన్హాన్స్డ్ కాంప్రహెన్సివ్ స్ట్రాటజిక్ పార్టనర్షిప్' (Enhanced Comprehensive Strategic Partnership) గా అప్గ్రేడ్ చేశారు.
- **ద్వైపాక్షిక చర్యలు:** వియత్నాం జాతీయ రక్షణ మంత్రి **జనరల్ ఫాన్ వాన్ గియాంగ్ (General Phan Van Giang)** తో రక్షణ మంత్రి చర్యలు జరపనున్నారు.
- **రక్షణ భాగస్వామ్య విజన్ 2030:** గతంలో (జూన్ 2022లో) ఇరు దేశాల మధ్య "జాయింట్ విజన్ స్టేట్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా-వియత్నాం డిఫెన్స్ పార్టనర్షిప్ టువర్డ్స్ 2030" పై సంతకాలు జరిగాయి.
- **చారిత్రక సందర్భం:** ఈ పర్యటన వియత్నాం మాజీ అధ్యక్షుడు **హో చి మిన్ (Ho Chi Minh) 136వ జయంతి (మే 19, 2026)** తో కలిసి రానుంది. రక్షణ మంత్రి హో చి మిన్ సమాధి (Mausoleum) వద్ద నివాళులర్పించనున్నారు.

2. భారత్ - దక్షిణ కొరియా ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు (INDIA-SOUTH KOREA RELATIONS)

- **రక్షణ చర్యలు:** దక్షిణ కొరియా జాతీయ రక్షణ మంత్రి **మిస్టర్ అన్ గ్యు-బెక్ (Mr Ahn Gyu-back)** మరియు డిఫెన్స్ అక్విజిషన్ ప్రోగ్రామ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (DAPA) మంత్రి **మిస్టర్ లీ, యాంగ్-చియోల్** లతో రక్షణ మంత్రి సమావేశం కానున్నారు.

- **వ్యూహాత్మక కలయిక:** భారతదేశపు 'యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ' (Act East Policy) మరియు దక్షిణ కొరియా యొక్క 'ఇండో-పసిఫిక్ స్ట్రాటజీ' (Indo-Pacific Strategy) పరస్పరం ఏకీభవిస్తూ ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో సంబంధాలను బలోపేతం చేస్తున్నాయి.
- **ఇండియా-కొరియా బిజినెస్ రౌండ్ టేబుల్:** రక్షణ రంగ పారిశ్రామిక భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి ఈ సమావేశానికి రక్షణ మంత్రి అధ్యక్షత వహిస్తారు.

కొరియా యుద్ధంలో భారత్ చారిత్రక సహకారం (STATIC GK / HISTORY FOCUS)

పోటీ పరీక్షలలో కొరియా యుద్ధంలో భారతదేశ పాత్రపై ప్రశ్నలు అడిగే అవకాశం ఉంది:

- **60 పారాచూట్ ఫీల్డ్ అంబులెన్స్:** కొరియా యుద్ధ సమయంలో గాయపడిన వారికి వైద్య సహాయం అందించడానికి ఇండియన్ ఆర్మీకి చెందిన ఈ విభాగాన్ని మోహరించారు. ఈ యూనిట్ 3 ఏళ్లకు పైగా సేవలందించి, 2 లక్షల మందికి పైగా రోగులకు చికిత్స చేసింది.
- **NNRC (Neutral Nations Repatriation Commission):** యుద్ధం తర్వాత ఖైదీల స్వదేశీ పునరాగమనం కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి (UN) లో భారతదేశం ప్రతిపాదించిన ఈ కమిషన్ కు **భారతదేశం అధ్యక్షత** వహించింది.
- **కస్టోడియన్ ఫోర్స్ ఆఫ్ ఇండియా (CFI):** 5,230 మంది సైనికులతో కూడిన ఈ భారత సైనిక దళం యుద్ధం తర్వాత దాదాపు 2,000 మంది యుద్ధ ఖైదీల (Prisoners of War) శాంతియుత పునరాగమనాన్ని పర్యవేక్షించింది.
- **ఇండియన్ వార్ మెమోరియల్ ప్రారంభం:** ఈ చారిత్రక త్యాగాలకు గుర్తుగా, మే 21, 2026న దక్షిణ కొరియాలో 'ఇండియన్ వార్ మెమోరియల్' ఉమ్మడి ప్రారంభోత్సవం జరగనుంది.

పరీక్షల క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

పారామీటర్ / దేశం	వియత్నాం (Vietnam)	దక్షిణ కొరియా (South Korea)
రక్షణ మంత్రి	జనరల్ ఫాన్ వాన్ గియాంగ్	మిస్టర్ అన్ గ్యు-బెక్
సంబంధాల హోదా / వ్యూహం	ఎన్హాన్స్డ్ కాంప్రహెన్సివ్ స్ట్రాటజిక్ పార్టనర్షిప్	ఇండో-పసిఫిక్ స్ట్రాటజీ & యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ కలయిక
కీలక చారిత్రక అంశం	మాజీ అధ్యక్షుడు హో చి మిన్ 136వ జయంతి	కొరియా యుద్ధంలో 60 పారాచూట్ ఫీల్డ్ అంబులెన్స్ సేవలు
కొత్త ప్రారంభోత్సవం / బహుదం	డిఫెన్స్ పార్టనర్షిప్ విజన్ 2030 (2022 నాటి బహుదం)	ఇండియన్ వార్ మెమోరియల్ ప్రారంభం (మే 21, 2026)

పారామీటర్ / దేశం	వియత్నాం (Vietnam)	దక్షిణ కొరియా (South Korea)
రక్షణ కొనుగోళ్ల సంస్థ	--	DAPA (డిఫెన్స్ అక్విజిషన్ ప్రోగ్రామ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్)

ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS SAGAR) పర్యటన - ముఖ్యాంశాలు

- **వార్తల్లోని అంశం:** భారత నౌకాదళానికి చెందిన ఇండియన్ ఓషన్ షిప్ 'ఐఓఎస్ సాగర్' (IOS Sagar) శ్రీలంక రాజధాని కొలంబోలో మూడు రోజుల విజయవంతమైన పర్యటనను (Port Call) ముగించుకుని మే 18, 2026న బయలుదేరింది.
- **ప్రస్తుత గమ్యం:** కొలంబో పర్యటన అనంతరం ఐఓఎస్ సాగర్ ప్రస్తుతం కేరళలోని **కొచ్చి (Kochi)** వైపు ప్రయాణిస్తోంది.

కీలక వ్యూహాత్మక అంశాలు (STRATEGIC ELEMENTS FOR EXAMS)

- **మహాసాగర్ విజన్ (MAHASAGAR Vision):** ఈ పర్యటన భారతదేశపు "మహాసాగర్" (MAHASAGAR - Mutual and Holistic Advancement for Security and Growth Across Regions) వ్యూహాత్మక విజన్ లో భాగం. హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలోని దేశాల మధ్య భద్రత, పరస్పర వృద్ధి మరియు సముద్ర మార్గాల రక్షణను పెంపొందించడం ఈ విజన్ యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం.
- **పాసెక్స్ ఎక్స్ పానెల్ - పాసెక్స్ (PASSEX):** కొలంబో నుండి బయలుదేరే సమయంలో భారత నౌకాదళం (IOS Sagar), శ్రీలంక నౌకాదళానికి చెందిన 'ఎస్ఎల్ఎన్ఎస్ నందిమిత్ర' (SLNS Nandimithra) యుద్ధనౌకతో కలిసి ఉమ్మడి భాగస్వామ్య విన్యాసం (PASSEX) నిర్వహించింది.
 - **పరీక్షల ముఖ్యాంశం:** ఇరు నౌకాదళాల మధ్య పరస్పర కార్యాచరణ సామర్థ్యం (Interoperability) మరియు వ్యూహాత్మక సమన్వయాన్ని పెంపొందించడానికి ఈ కమ్యూనికేషన్ డ్రిల్స్ మరియు విన్యాసాలు సహాయపడతాయి.

ఇతర ముఖ్యాంశాలు (KEY OUTREACH ACTIVITIES)

- **ప్రాంతీయ సహకారం:** పర్యటనలో భాగంగా ఐఓఎస్ సాగర్ కమాండింగ్ ఆఫీసర్ శ్రీలంక నౌకాదళ ఉన్నతాధికారులతో హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో ప్రాంతీయ భద్రత, సురక్షిత సముద్ర మార్గాల (Sea Lanes) ఏర్పాటుపై చర్చలు జరిపారు.
- **సాంస్కృతిక సంబంధాలు:** నౌకలోని బహుళజాతి సిబ్బంది శ్రీలంకలోని చారిత్రక నగరాలైన **గాలే (Galle)** మరియు **క్యాండ్డీ (Kandy)** ప్రాంతాలను సందర్శించారు.

పరీక్షల క్వీక్ రివిజన్ టేబుల్ (QUICK REVISION TABLE)

పారామీటర్ (Parameter)	కీలక వివరాలు (Exam Pointers)
భారత యుద్ధనౌక పేరు	ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS Sagar - Indian Ocean Ship)
పర్యటించిన ఓడరేవు/దేశం	కొలంబో (శ్రీలంక)
భారతదేశపు ప్రధాన విజన్	MAHASAGAR (Mutual and Holistic Advancement for Security and Growth Across Regions)
ఉమ్మడి విన్యాసం (PASSEX) లో పాల్గొన్న శ్రీలంక నౌక	SLNS నందిమిత్ర (SLNS Nandimithra)
ప్రస్తుత తదుపరి గమ్యస్థానం	కొచ్చి, భారతదేశం (Kochi, India)

ExamChamps